

COMPARTIMENTUL

OMAGIU ANIVERSAR

CZU 1/14(092)

DOI: [https://doi.org/10.52388/1812-2566.2021.2\(93\).14](https://doi.org/10.52388/1812-2566.2021.2(93).14)

DRUMURILE SAVANTULUI, PEDAGOGULUI, CETĂȚEANULUI: GRIGORE VASILESCU, DOCTOR HABILITAT ÎN FILOSOFIE, PROFESOR UNIVERSITAR, LA 70 DE ANI

Alexandru ROȘCA

Academician, Academia de Științe a Moldovei,

Chișinău, Republica Moldova

e-mail: rosca.md@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0002-6442-377X>

Valentina TEOSA

Doctor habilitat în științe politice, profesor universitar,

Universitatea de Stat din Moldova, Facultatea Relații Internaționale, Științe Politice și Administrative,

Chișinău, Republica Moldova

e-mail: val.teosa@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0002-3430-2803>

Cristina MORARI

Doctor în politologie, lector universitar,

Universitatea de Stat din Moldova, Facultatea Relații Internaționale, Științe Politice și Administrative,

Chisinau, Republica Moldova

e-mail: morari.kristina@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0002-3879-8578>

Nu întâmplător există o vorbă că o persoană, dacă este talentată, este talentată în toate. Această afirmație se referă în întregime doctorului habilitat în filosofie, profesorului universitar Grigore Vasilescu, care a ajuns la jubileul frumos de viață și activitate cu realizări semnificative pe multiple planuri. Despre drumurile Dlui în ascensiunea profesională și cetățenească vorbesc mult și frumos articolele științifice, monografiile editate, culegerile coordonate, conferințele organizate, proiectele internaționale de cercetare, activitățile sociale și civice implementate, doctoranzi care au susținut teze de doctor și sunt acum colegi de breaslă, discipoli, care lucrează sub conducerea Dlui Profesor în domeniul cercetărilor științifice, masteranzi și licențiați, care descoperă sub aceeași coordonare intelectuală tainele cele mai atractive ale profesiei "relații internaționale" și orizonturi de cercetare în domeniul științelor politice, studiilor proceselor și problemelor globale, studiilor europene, pro-

ceselor regionale. În toate aceste domenii pe parcursul deceniilor ce s-au scurs s-a evidențiat și s-a remarcat Pedagogul de vocație, Savantul, Omul, Cetățeanul și Patriotul, doctorul habilitat în filozofie, profesorul universitar Grigore VASILESCU, încântat fiind toată viața sa de tot ce e frumos, de poezie, muzică, pictură, de dragoste față de oameni.

Cuvinte-cheie: filosofie, estetică, știință politică, procese și probleme globale, studii europene și regionale.

**THE WAYS OF THE SCIENTIST, THE TEACHER AND THE CITIZEN:
GRIGORE VASILESCU, DOCTOR HABILITATUS IN PHILOSOPHY,
UNIVERSITY PROFESSOR, AT 70 YEARS ANNIVERSARY**

There is a saying that a talented person is talented in everything. This statement refers entirely to the doctor habilitatus in philosophy, the university professor Grigore Vasilescu, who reached the beautiful jubilee of his life and activity, with significant achievements on multiple levels. The paths of professional development and civic activity of Mr Vasilescu are fully described by his scientific articles, edited monographs and collections, developed conferences and international research projects, implemented social and civic activities, as well as by his PhD students who have defended their doctoral theses and today are his colleagues and by students, who, being guided by the Professor discover the most attractive secrets of the “international relations” profession and study new horizons in the field of political sciences, global processes and issues, European studies and regional processes. In all these fields, during the past decades, is highlighted the Professor with vocation, the Scientist, the Human, the Citizen and the Patriot, the doctor habilitatus in philosophy, the university professor Grigore VASILESCU, who his whole life is being delighted by everything that is beautiful, by poetry, music, painting and love for the people.

Keywords: philosophy, ethics, political science, global processes and problems, European and regional studies.

**LES CHEMINS DU SCIENTIFIQUE, DU PÉDAGOGUE, DU CITOYEN: GRIGORE VASILESCU,
DOCTEUR HABILITÉ EN PHILOSOPHIE, PROFESSEUR UNIVERSITAIRE, À 70 ANS**

Ce n'est pas un hasard le dicton selon lequel une personne, si elle est talentueuse, elle a du talent dans tout. Cette affirmation se réfère entièrement au docteur habileté en philosophie, le professeur universitaire Grigore VASILESCU, qui a atteint le bel anniversaire de la vie et de l'activité avec des réalisations significatives à plusieurs niveaux. Les articles scientifiques, les monographies éditées, les collections coordonnées, les conférences organisées, les projets de recherche internationaux, la mise en œuvre d'activités sociales et civiques, les doctorants qui ont soutenu des thèses de doctorat et qui sont maintenant collègues, étudiants qui travaillent sous la direction du Professeur dans le domaine de la recherche scientifique et qui découvrent sous la même coordination intellectuelle les secrets les plus attractifs de la profession „relations internationales” et les horizons de recherche dans le domaine des sciences politiques, des études des processus et problèmes globaux, des études européennes, des processus régionaux sont la preuve de l'ascension professionnelle et civique du Professeur. Dans tous ces domaines, au cours des dernières décennies, le Pédagogue par vocation, le Scientifique, l'Homme, le Citoyen et le Patriote, le docteur habileté en philosophie, le professeur universitaire Grigore VASILESCU s'est démarqué et a excellé, se réjouissant toute sa vie de tout ce qui est beau, de la poésie, de la musique, de la peinture, de l'amour pour les gens.

Mots-clés: philosophie, esthétique, science politique, processus et problèmes globaux, études européennes et régionales.

**ДОРОГИ УЧЕНОГО, ПЕДАГОГА, ГРАЖДАНИНА: К 70-ЛЕТИЮ ДОКТОРА ХАБИЛИТАТ
ФИЛОСОФИИ, ПРОФЕССОРА ГРИГОРЕ ВАСИЛЕСКУ**

Известная поговорка гласит, что если человек талантлив, то он талантлив во всем. Это утверждение полностью относится к доктору хабилит философии, профессору Григоре Василеску, который пришел к пре-

красному юбилею в жизни и деятельности со значительными достижениями в различных областях. О направлениях профессионального и гражданского восхождения много и убедительно свидетельствуют его научные статьи, опубликованные монографии, координированные сборники, организованные им конференции, международные исследовательские проекты, реализованная общественная и гражданская деятельность, аспиранты, которые защитили докторские диссертации и теперь являются коллегами и последователями в совместных с научным руководителем исследованиях; магистров и выпускников-лиценциатов, которые открывают под профессиональным руководством Педагога самые привлекательные секреты профессии «международные отношения» и исследовательские горизонты в области политологии, изучения глобальных процессов и проблем, европейских исследований, региональных процессов. Во всех этих областях в течение последних десятилетий выделялся и преуспел профессиональный педагог, ученый, человек, гражданин и патриот, Доктор хабилитат философии, Профессор университета Григоре ВАСИЛЕСКУ, который всю свою жизнь восхищается всем, что красиво: поэзией, музыкой, живописью, любовью к людям.

Ключевые слова: философия, эстетика, политические науки, глобальные процессы и проблемы, европейские и региональные исследования.

**„Nu merge unde te duce drumul,
mergi pe unde nu există un drum și lasă o urmă”.**

Ralph Emerson, eseist, poet, filosof american

Începuturile. Izvoarele formării intelectuale și spirituale ale savantului și omului Grigore Vasilescu

Din interviu: ...”Din cei care m-au marcat în viață, desigur, că îmi amintesc cu drag de învățătorii mei de la fosta Școală medie moldovenească nr.2 din Orhei, actualul Liceu Alecu Russo, printre care prima mea învățătoare de clasele primare Eugenia Fiodorovna Tihon, care mi-a alțoit și mi-a cultivat gustul cărții, a lecturii, învățătorul meu de istorie Aron Mihailovici Roitman, care mi-a format dragostea pentru această știință, cât și alți minunați pedagogi, la fel și învățătorii mei de la Școala de muzică din Orhei, la care am studiat timp de 5 ani, care mi-au alțoit dragostea față de arte, de frumos. Apoi am avut parte de minunați pedagogi și îndrumători universitari – conducătorul meu științific de la Universitatea din Rostov-pe-Don Anatolii Nicolaevici Sinișchii, cel care m-a îndrumat la teza de doctor, renumiții esteticieni ruși de la Institutul de Filozofie al Academiei de Științe din Moscova, Rusia - Mihail Fedotovici Ovseannicov, Nicolai Ivanovici

Kiașcenco, cei care mi-au fost coordonatori la teza de doctor habilitat. Când mi-am început activitatea de muncă după absolvirea studiilor universitare la Academia de Științe din Moldova, am avut norocul să mai am o mare personalitate care, la fel, m-a marcat și m-a îndrumat – cunoscutul savant de la noi Alexandru Babii...” [21, 139].

Pagini din viață și activitate. Filosofia și Estetica

Punctul de pornire al drumurilor profesionale în știință ale lui Gr.Vasilescu a fost și rămâne a fi până în prezent - Filosofia cu componenta sa supremă Estetica, care stau la baza aspectelor fundamentale ale activității științifice și vieții spirituale ale savantului.

Domnul Grigore Vasilescu, doctor habilitat în filosofie, profesor universitar, în perioada anilor 1974-1996 a activat la Academia de Științe a Moldovei în calitate de cercetător științific principal, iar între anii 1996-2001 la Universitatea Agrară de Stat din Moldova în funcția de șef al Catedrei de științe socio-umane. În această perioadă a fost preocupat înde-

sebi de problemele filosofiei, esteticii, eticii, logicii, efectuând cercetări în aceste domenii și susținând cursuri universitare la diferite instituții superioare și medii-speciale de învățământ din republică. A publicat în această perioadă peste 80 de lucrări științifice, inclusiv monografiile: „*Dezvoltarea cultural-estetică a omului*” (Chișinău, Editura Știința, 1985); „*Tendința spre frumos și frumusețea tendințelor*” (Chișinău, Editura Cartea moldovenească, 1987); „*Portretul estetic al tineretului*” (Chișinău, Editura Știința, 1988).

În această perioadă, Domnul Grigore Vasilescu a fost organizatorul mai multor manifestări științifice naționale și internaționale, inclusiv al *Simpozionului Internațional de estetică „Noi orientări și tendințe în teoria și practica culturii estetice contemporane”* cu participarea esteticienilor din Lituania, Bulgaria, România, Rusia, Ucraina, Polonia, Moldova. A coordonat și redactat publicarea materialelor Simpozionului în lucrarea „*Noi orientări și tendințe în teoria și practica culturii estetice contemporane*” (Chișinău, 1994). În calitate de președinte al *Asociației Filosofilor din Moldova* (din 1996), președinte al *Fundației „Mircea Eliade”* (din 1995) a fost inițiatorul, organizatorul și moderatorul mai multor evenimente cultural-științifice, a coordonat publicarea mai multor lucrări științifice, inclusiv a revistei „*File de Filosofie*” etc. [Din CV, 21, 136].

O nouă perioadă și un nou drum. Studiile Europene

Drumurile se deschid prin orizonturile noi a celor care merg în pas cu tendințele actuale ale dezvoltării contemporane. Din acest considerent, procesele de integrare europeană și europenizare au devenit, pe parcursul primelor două decenii ale secolului XXI, pentru Dl Grigore Vasilescu, Profesor Jean Monnet în integrare politică europeană, director al Centrului de Studii Europene din cadrul Facultății Relații Internaționale, Științe Politice și Administrative a

Universității de Stat din Moldova, nu doar un obiect central de studiu, ci și un drum de acțiuni sociale, civice, de promovare a valorilor europene și a ideilor de europenizare.

Începând cu anul 2001, odată cu trecerea la *Universitatea de Stat din Moldova*, începe o nouă perioadă în activitatea cercetătorului Grigore Vasilescu, în calitate de profesor universitar, șef al *Catedrei Relații Internaționale a Institutului de Studii Politice și Relații Internaționale a Universității de Stat din Moldova* (din 2001), profesor universitar titular la *Departamentul Relații Internaționale a Universității de Stat din Moldova* (din 2006), director al *Centrului de Studii Europene* al Universității de Stat din Moldova (din 2012). În această perioadă domnul Grigore Vasilescu a publicat peste 70 de lucrări științifice, a coordonat publicarea mai multor lucrări colective în domeniul relațiilor internaționale, studiilor regionale, inclusiv elaborarea culegerilor primelor programe în domeniul studiilor americane: „*American Studies Curriculum Development*” (Chișinău, 2003); „*Studii Americane în Republica Moldova: Colecție de programe analitice*” (Chișinău, ISPRI, 2005), și a volumelor în domeniul studiilor europene: „*Unificarea Europeană: filozofie, politică, mentalitate*” (Chișinău: ISPRI, 2003); „*Unificarea Europeană: filosofia diversității*” (Chișinău, ISPRI, 2004); „*Unificarea Europeană: filosofia viitorului*” (Chișinău, ISPRI, 2005); „*Studii Europene în Republica Moldova: Colecție de programe analitice*” (Chișinău, ISPRI, 2005). [21, 136-137]. Publicațiile din această perioadă, organizarea mai multor conferințe naționale și internaționale, simpozioane, seminare, mese rotunde etc., sunt în mare parte rezultatul implementării mai multor proiecte internaționale, inclusiv a primului în republică *proiect Jean Monnet al Comisiei Europene* în integrare politică europeană.

Apariția acestor lucrări a marcat deschiderea noului traseu în știința socială autohtonă prin contribuția sa esențială în dezvoltarea domeniului științific al

studiilor regionale atât de necesare cerințelor timpului modern de pregătire profesională universitară în domeniul Studiilor Europene, care până în prezent rămân o prioritate de suflet în activitatea profesională a savantului, pedagogului și cetățeanului Grigore Vasilescu. Activând din anul 2006 în cadrul Catedrei și ulterior în cadrul Departamentului Relații Internaționale, Facultatea Relații Internaționale, Științe Politice și Administrative a Universității de Stat din Moldova, Dl prof. Grigore Vasilescu în baza Centrului de Studii Europene pe parcursul anilor organizează mai multe evenimente de promovare a valorilor europene, implementează proiecte europene de cercetare și conduce programul de master în Studii Europene. Toate aceste activități au marcat un alt drum în știință al cercetătorului și pedagogului Grigore Vasilescu - de la conceptualizarea la instituționalizarea Studiilor Europene în Republica Moldova, inclusiv prin predarea mai multor cursuri universitare în domeniu – *Integrare europeană, Filosofia unificării europene, Teoria și practica studiilor europene*.

Prof. Grigore Vasilescu analizează obiectiv procesele europene și în lucrările sale demonstrează evoluția lor, inclusiv cu referire la Republica Moldova. Cercetătorul subliniază în analizele sale din domeniul studiilor europene că a existat un moment în care, conform opiniilor cercetătorilor din domeniul integrării și unificării europene, a avut loc așa-numita „epocă de aur” a integrării europene, când procesele europene s-au dezvoltat rapid, și, cel mai important, eficient, rezultativ. Astăzi, aceste procese nu numai că s-au încetinit și și-au pierdut elanul anterior, dar, în general, se pare că s-au oarecum stopat, ca și cum liderii europeni nu știu sau nu ar putea fi de acord, de exemplu, cu direcția de dezvoltare a comunității. Există mai multe motive pentru acest lucru: problemele economice, inclusiv cele asociate cu consecințele pandemiei coronavirusului COVID-19; problemele cu BREXIT-ul; problemele destul de

grave asociate fluxurilor de migranți în Europa; o anumită așa-zisă oboseală a extinderii europene, care la fel a afectat procesele de integrare și unificare europeană. Printre schimbările esențiale în Europa contemporană sunt menționate de către cercetător o nouă viziune asupra politicii multiculturalismului, care nu a fost foarte justificată, așa cum este recunoscut de cunoscuți lideri din țările din Europa de Vest, și care necesită căutări și ajustări suplimentare. Impactul factorului de globalizare asupra proceselor europene este la fel exagerat, mai degrabă fiind vorba de influențele politice pe plan regional și global, de ceea ce se întâmplă în general în lumea de astăzi, într-o nouă rundă de confruntare care se observă între puterile mondiale, centrele de putere etc. [5, 8, 10, 11, 12].

Optimismul savantului în ceea ce privește perspectivele Uniunii Europene, în general a proceselor integraționiste, este argumentat cel puțin de faptul că această Uniune era și este necesară pentru Europa, că aceasta nu i s-a impus din exterior, deși inițial Statele Unite ale Americii au sprijinit activ acest proiect, că această Uniune corespunde intereselor europenilor. În acest context, reprezintă interes o serie de teze punctate de către prof. univ. Grigore Vasilescu:

În primul rând, Uniunea Europeană, integrarea și unificarea europeană în general, au fost concepute inițial ca implementarea în practică a ideii europene vechi de secole de a crea o Europă unită, pașnică, o Europă a bunăstării și prosperității. Se poate spune că acestea sunt originile, sursele de inspirație și de valoare, care nu trebuie uitate și care nu trebuie abandonate. În caz contrar, totul se va prăbuși.

În al doilea rând, Europa Unită a fost construită, conform planului așa-numiților părinți ai integrării, pe baza unor principii, proceduri și metode fundamentale. Printre acestea: păstrarea culturii, valorilor trecutului, unitatea în diversitate, solidaritatea europeană, subsidiaritatea, respectarea drepturilor și libertăților cetățenilor, umanismul etc. Europa Unită

poate exista și se poate dezvolta în continuare numai în baza acestor principii. Îndepărtarea de ele înseamnă eșec.

În al treilea rând, reforme, reforme, cât mai multe reforme! Europa, în special Europa de Vest, s-a dezvoltat istoric în primul rând într-un mod evolutiv, pe baza reformelor. Aceasta n-a cunoscut răsturnările revoluționare care au avut loc în spațiul est-european. Și astăzi Europa are la fel nevoie de reforme urgente în multe domenii ale vieții, în special în sfera socială. Cercetătorii, printre aceștia profesorii Alberto Alesina și Francesco Giavasi în cartea lor „Viitorul Europei: reformă sau declin”, cât și mulți politicieni, pun problema cardinal: sau reforme urgente, sau prăbușire. Alta nu poate fi!

La toate acestea, se adaugă un *al patrulea* aspect: Europa unită, Uniunea Europeană și Rusia! Din păcate, în relațiile dintre acești doi parteneri există anumite probleme de altă natură, o anumită distanțare, dacă nu chiar o confruntare, care se evidențiază în ultima perioadă tot mai vădit. Cu toate acestea, cercetătorul este convins că fără Rusia procesele integraționiste europene mereu vor șchiopăta, iar Uniunea Europeană nu va putea să se dezvolte pe deplin. Mai ales în ceea ce privește extinderea europeană spre est. Prin politica sa estică, UE a ajuns la granițele care ating, aceasta trebuie recunoscut pentru că aceasta este realitatea, interesele geopolitice ale Rusiei [8].

Prin urmare, în viziunea dr. hab., prof. univ. Grigore Vasilescu, așa s-a întâmplat că politica europeană de vecinătate a intrat în coliziune cu politica rusă a vecinătății apropiate. Și aici, și nu numai aici, problema nu poate fi rezolvată fără de Rusia. Calea confruntării nu este promițătoare, mai ales la etapă actuală: Rusia nu ar trebui exclusă, ci, dimpotrivă, ar trebui să fie inclusă, implicată în discuții comune cu Uniunea Europeană pentru soluționarea problemelor emergente, cu respect reciproc necondiționat, respectarea de către ambele părți a principiilor recunoscute la nivel internațional [8].

Astfel, prof. Grigore Vasilescu nu ocolește în lucrările sale cele mai acute probleme actuale și prezintă părerea sa într-un mod obiectiv, deschis și direct. Un exemplu elocvent al onestității și deschiderii unui om de știință este răspunsul său la subiectul foarte des vehiculat atât în literatura occidentală, cât și în disputele cu privire la faptul dacă Rusia poate fi considerată o țară europeană. În acest sens, dl Vasilescu afirmă: *”Răspunsul și convingerea mea: Rusia este, fără îndoială, o țară europeană atât în ceea ce privește trecutul său istoric comun cu Europa, cât și în ceea ce privește destinele. Și locul Rusiei este în Europa mare, unită, Europa de la Lisabona la Vladivostok, așa cum spun acum mulți cercetători. Acesta este genul de Europă unită, pașnică, prosperă, principalul lucru în interesul oamenilor, pe care trebuie s-o construim împreună”* [8].

Promotor al Globalisticii și Studiilor globale

Istoria științei demonstrează că interesul științific rezeștină pentru cercetător un navigator spre drumuri noi în studiile actuale. Din acest considerent Dl prof. Grigore Vasilescu este apreciat la nivel internațional ca unul dintre acei specialiști cunoscuți din Republica Moldova care lucrează activ, de mai mulți ani, și în domeniul studiilor globale în țările post-sovietice.

În special, remarcăm că Dl prof. Grigore Vasilescu este autorul a mai multor cursuri universitare din domeniul Studiilor globale, cum ar fi: “Globalistica”, „Concepții ale dezvoltării globale contemporane”, „Filosofia proceselor și problemelor globale” etc., predate la Universitatea de Stat din Moldova, precum și la alte universități din țară. Predarea acestor discipline, activitățile și cercetările din acest domeniu au stat la baza organizării mai multor conferințe științifice, editării publicațiilor științifice, elaborării tezelor de doctor în științe etc. [1, 2, 3, 18, 22].

De fapt, drumul spre studiile globale ale Dlui prof. Grigore Vasilescu, așa cum reiese și din publicațiile

și interviurile sale, nu a fost atât de simplu. A pornit totul de la acea situație care era pe atunci, la începutul anilor 2000, la noi în domeniul conceptualizării și predării globalisticii, situație care se rezuma la prezentarea unei serii de așa-numite probleme globale, luate în mod arbitrar: se examina, spre ex., o problemă globală de mediu, apoi o problemă demografică globală etc., fără anumite explicații preliminare, definiții a ceea ce este, care este esența problemelor globale, când și de ce au apărut și, în general, ce fel de știință este globalistica, care este obiectul, statutul, specificul, problemele, metodele și metodologia acesteia etc. Astfel, a apărut necesitatea unei revizuirii radicale a concepției, programului globalisticii, pentru care era necesar să se analizeze literatura de specialitate, să se familiarizeze cu experiența predării studiilor globale în alte țări, în special în Rusia, care, după cum era și este convins profesorul Grigore Vasilescu, în multe privințe este un pionier în studiul acestui domeniu științific numit Globalistica (ceea ce în știința occidentală se numește Global Studies) [1, 2, 3, 18, 22].

În așa fel, însăși situația în sine a determinat interesul științific în acest domeniu, inclusiv în ceea ce privește problemele conceptuale, metodologice, de viziune asupra lumii contemporane, aflate în proces de globalizare (probleme care, de altfel, sunt subiectul unui studiu fundamental al autorului publicat în prestigioasa revistă „*Век глобализации. Исследования современных глобальных процессов*” [18]). Aceste probleme sunt și astăzi o prioritate pentru cercetătorul, dr. hab. Grigore Vasilescu, în special în ceea ce privește aspectele teoretice și practice ale globalizării, inclusiv din punct de vedere al intereselor naționale ale Republicii Moldova, precum și problemele legate de corelația dintre global, regional și local (comunitar) în dezvoltarea contemporană. Știința nu are hotarele stricte în definirea obiectului de studiu și în căutarea soluțiilor la problemele actuale, printre altele, în publicațiile recente ale profesorului Grigore Vasilescu

este luată în considerare corelația/conexiunea dintre Studiile Europene și Globalistică [5].

În calitatea sa de pedagog, profesor universitar, dar și de cetățean, Grigore Vasilescu își desfășoară activitatea în domeniul studiilor globale, a dezvoltării globale, regionale și locale, și își conduce și propria viață după sloganul recunoscut în lumea globală, înaintat de ONU la Summitul Mileniului din 2000, - ”ACȚIONEAZĂ LOCAL, GÂNDEȘTE GLOBAL” și totodată transmite mesajul dat studenților săi, fiind încrezut că studenții de azi sunt la fel de interesați și interesați de a face carte, de a contribui la dezvoltarea țării: ”*De altfel, pot să mă laud și să mă mândresc cu studenți și discipoli buni, deosebiți, care au ajuns deja să-și spună cuvântul în ceea ce fac. Am absolvenți de ai mei și pe la ministere, pe la ambasade, am din cei care fac știință și au susținut teze de doctor în științe, asta pentru că în calitatea de conducător științific de doctorat și organizator al școlii doctorale am pregătit pe parcursul anilor mai mulți doctoranzi și în domeniul esteticii, și în domeniul științelor politice și al relațiilor internaționale. Am mulți și din cei care după absolvire la noi și-au continuat studiile și fac cariere peste hotarele țării*” [21].

În acest context, vom aminti că Dl Vasilescu, prin activitatea sa științifică, dar și social-practică, a contribuit la cercetarea teoretică și soluționarea practică încă a unei probleme importante pentru dezvoltarea Republicii Moldova – cea ce ține de dezvoltarea locală (comunitară). Astfel, încă în 2006, în calitatea sa de vice-direktor al organizației neguvernamentale „*Institutul pentru Dezvoltare Comunitară*” (director Alexandru Ursul, vice-direktor Ludmila Malcoci, doctor hab. în sociologie, profesor), cu suportul Guvernului, implicat fiind Dl Vitalie Vrabie, viceprim-ministru, ministrul dezvoltării regionale pe atunci, prin susținerea financiară a partenerilor străini, în special a Departamentului Regatului Unit al Marii Britanii (DFID), a coordo-

nat și implementat proiectul - Conferința Națională „Dezvoltarea comunitară în Republica Moldova: realități și perspective” (24-26 octombrie 2006, Palatul Republicii). Conferința a fost foarte reprezentativă pentru standardele republicii, a avut loc la un nivel destul de înalt, cu participarea reprezentanților tuturor ministerelor și departamentelor interesate, a autorităților publice locale din primul și al doilea nivel, a organizațiilor neguvernamentale, a organizațiilor donatoare și a proiectelor din domeniul dezvoltării locale, precum și a reprezentanților comunității științifice. Experiența acumulată prezentată la conferință, discuțiile purtate atât în sesiunile plenare, cât și în 11 grupuri de lucru, problemele existente și neacoperite, propunerile și recomandările elaborate - toate acestea au fost generalizate și publicate, atât în limba română, cât și în limba rusă, în cartea „Dezvoltarea comunitară în Republica Moldova: realități și perspective” (redactor științific și coordonator de ediție dr. hab., prof. univ. Grigore Vasilescu. Chișinău, 2006), lucrare care a devenit una de referință în domeniul dezvoltării locale/comunitare în Republica Moldova. Menționăm, că una dintre problemele evidențiate de participanții la conferință a fost legătura slabă dintre dezvoltarea locală la nivel de țară și dezvoltarea regională în afara țării, precum și în ceea ce privește integrarea regională și cooperarea transfrontalieră, inclusiv conexiunile dintre dezvoltarea regională a țării și dezvoltarea globală. În acest sens, conferința a elaborat și a adoptat o rezoluție suficient de detaliată, cu recomandări specifice, care a fost trimisă Parlamentului, Guvernului și administrației publice locale.

În general, deschiderea cercetătorului Grigore Vasilescu și cooperarea internațională, în special în domeniile studiilor globale și regionale/europene, cu savanții din România, Rusia, Ucraina, Bielorus, Georgia, dar și din alte state, se manifestă pe mai multe planuri, inclusiv: organizarea evenimentelor științifice comune, participarea reciprocă la eveni-

mente științifice, diverse tipuri de conferințe, cercetarea și publicarea în comun a rezultatelor acestora, publicații ale autorilor noștri în presa din străinătate și publicații ale autorilor de peste hotare în publicațiile moldovenești etc. Ca exemplu, poate servi publicarea în revista națională „Moldoscopie” a articolului „Globalistica în calitate de domeniu distinct al cunoașterii interdisciplinare”, editat în colaborare cu doctorul în filosofie, profesorul A. N. Ciurmacov - unul din cei mai renumiți cercetători din Rusia [3].

Un alt exemplu de succes a unei cooperări de lungă durată poate servi coordonarea de către prof. Grigore Vasilescu a proiectelor internaționale în parteneriat cu Centrul de Studii Europene de la Universitatea Al. I. Cuza din Iași, România, director – PhD prof. Gabriela Carmen Pascariu. Astfel, din anul 2017 se află în derulare proiectul ENACTED - European Union and its Neighbourhood; Network for Enhancing EU’s Actorness in the Eastern Borderlands, cofinanțat de către Comisia Europeană, în cadrul căruia au fost organizate mai multe manifestări științifice atât la Chișinău, cât și la Iași, au fost efectuate cercetări și publicate mai multe materiale în domeniul problematicii europene [4, 6, 14, 15, 16].

În perioada dificilă de pandemie prof. Grigore Vasilescu a demonstrat deschiderea spre toate oportunitățile a tehnologiilor informaționale on-line, aplicând cu mare succes tehnici noi în activitățile didactice, în organizarea mai eficientă a cooperării la distanță în ceea ce privește activitățile științifice on-line, cum ar fi, spre exemplu, organizarea recent, pe 16 aprilie 2021, a *Mesei rotunde* cu participare internațională cu genericul “*Consolidarea parteneriatului dintre mediul academic, societatea civilă și mediul politico-administrativ în contextul integrării europene*” (*Consolidating the Academic-Civil Society-Policy-Making Triangle in the Context of European Integration*), activitate care la fel a avut loc în cadrul proiectului ENACTED. La eveniment au par-

ticipat oficiali guvernamentali, reprezentanți ai mediului academic și ai societății civile din Republica Moldova, România și Ucraina.

Subiectele abordate în cadrul *Mesei rotunde* au vizat rolul ministerelor și sectorului guvernamental în valorificarea oportunităților de cooperare cu UE și în cadrul Parteneriatului Estic, în crearea și consolidarea parteneriatelor pentru integrare europeană, implementarea Acordului de Asociere și DCFTA, precum și în deschiderea unor noi direcții de colaborare cu UE. De asemenea, au fost discutate cazuri concrete de parteneriate dintre mediul academic, universitar, societatea civilă și mediul politic, guvernamental, decizional în discutarea, rezolvarea problemelor de integrare europeană, dar și diverse aspecte academice ale problemei, inclusiv de cercetare a problemelor de integrare europeană, modalitățile de consolidare și promovare a Studiilor Europene și a celor de integrare europeană. În cadrul celor două ședințe ale *Mesei rotunde* s-au înaintat mai multe propuneri, idei, recomandări privind necesitățile și activitățile ulterioare în vederea fortificării, consolidării parteneriatelor dintre mediile academic-universitar, asociativ și politico-administrativ în contextul integrării europene a Republicii Moldova.

Un interes aparte prezintă viziunea prof. Grigore Vasilescu privind subiectul foarte actual în perioadă pandemiei de coronavirus referitor la discuția activă în întreaga lume despre modul în care sunt interconectate coronavirusul și globalizarea. Aducem extras din cadrul unui interviu: „*Actuala pandemie de coronavirus este, desigur, o manifestare a uneia dintre problemele globale asociate cu răspândirea bolilor la nivel global. Această problemă nu este atât de nouă. Omenirea s-a confruntat deja cu acest gen de problemă. Dar ceea ce se întâmplă astăzi în lume în legătură cu această pandemie a evidențiat multe probleme de natură economică, politică, socială, ecologică etc.*

... *Conexiunea dintre virus și globalizare există în sensul că trăim acum într-o lume globală, apro-*

piată, interconectată, în lumea tehnologiilor de înaltă informație și comunicare, într-o lume în care totul, inclusiv bolile, virusurile se răspândesc foarte repede. Am asistat la modul în care, în doar câteva săptămâni, virusul originar din China a măturat întreaga lume. O altă întrebare este că ceea ce se întâmplă, în multe privințe necunoscut, a început să devină rapid politizat. Acuzațiile au fost adresate statelor, guvernelor, oamenilor de știință din domeniul medical. Abandon și globalizare. Una după alta, au început să apară declarații, afirmații, acuzații că globalizarea ar fi de vină pentru tot ce se petrece, că aceasta ar trebui oprită, inversată, etc. Ca și cum ar fi posibil să oprești ceea ce este inevitabil, istoric necesar...

... *Globalizarea nu este de vină în apariția pandemiei coronavirusului și globalizarea nu poate fi oprită sau inversată. Globalizarea, înțelesă ca și creșterea interdependențelor dintre state, economii, politici, culturi, popoare etc., etc., este un proces istoric necesar, inevitabil, un proces care, în principiu, teoretic vorbind, este pozitiv și potențial poate duce la noi oportunități de dezvoltare. Însă toată problema constă în modul în care ne adaptăm, ne includem, modul în care folosim acest proces, care, în principiu, este, poate fi direcționat social. Îmi place foarte mult o bine-cunoscută teză înaintată de omul de știință rus M. A. Cheshkov: „Globalizarea este așa după cum aceasta o face globalistica”. [22].*

Activitatea pedagogică, științifică, obștească a Dlui prof. Grigore Vasilescu se combină armonios cu organizarea unui șir de seminare, simpozioane, conferințe naționale și internaționale, coordonarea și implementarea a diferitor proiecte, inclusiv finanțate de Comisia Europeană, Banca Mondială, etc., activitatea în calitate de conducător științific de doctorate, de membru al Colegiului de redacție a publicației periodice științifico-metodice „*Studii internaționale: viziuni din Moldova*”, membru al Bordului internațional al Revistei „*Eastern Jo-*

urnal of European Studies”, editat de Centrul de Studii Europene al Universității „Al.I.Cuza” din Iași, România, membru al colegiului redacțional internațional al Revistei teoretico-științifice „Век глобализации. Исследования современных глобальных процессов”, editat de Academia Ecologică din Rusia, Societatea Filosofică din Rusia, Facultatea Procese Globale a Universității M. V. Lomonosov din Moscova, Rusia. Meritele sale în dezvoltarea științei au fost apreciate, prof. Vasilescu Grigore fiind inclus în *Dicționarul enciclopedic academic „Философы России XIX-XX столетий. Биографии, идеи, труды”* și *Dicționarul enciclopedic internațional „Глобалистика. Персоналии. Организации. Издания.”* [19, 20].

Prezentarea jubiliară a profesorului Grigore Vasilescu ar fi incompletă dacă n-am menționa chiar și succint și despre ocupația sa de suflet - activitatea literar-artistică. Astfel, încă din anii adolescenței școlare a studiat muzica, absolvind Școala muzicală din Orhei, a fost captivat de pictură, a scris proză și versuri. A publicat versuri în periodică. În 2016 a debutat cu volumul de versuri „Surprize”, iar în 2018 a publicat un alt volum, „Drumuri”, ambele fiind lansate cu succes la Biblioteci publice din țară, fiind menționate și apreciate de critica literară din republică. Iar anul 2019 s-a finalizat cu încă o surpriză plăcută pentru scriitorul, poetul Grigore Vasilescu: Săptămânalul Uniunii Scriitorilor din Moldova „Literatura și Arta” l-a nominalizat “printre personalitățile notorii ale vieții publice și culturale ale anului”, astfel devenind laureat al premiilor săptămânalului la categoria *Poezie!* [23]. Felicitări și pentru acest succes!

Apreciind realizările științifice, pedagogice și civice ale doctorului habilitat în filosofie, profesorului universitar Grigore Vasilescu în acest mărit ceas aniversar – al Jubileului Dumneavoastră, vrem să vă dorim Fericire alături de cei dragi, în primul rând - soție, care este nucleul sufletesc al vieții fa-

miliei Dumneavoastră, multe bucurii de la copii și nepoți, mare satisfacție de la activitatea profesională pe tărâmul științifico-pedagogic, realizări frumoase de creație în domeniile artei și literaturii, să vă păstrați interesul pentru viață spirituală, să fiți mereu deschis pentru orizonturile noi ale drumurilor neexplorate, urări însoțite de un sincer și călduros

„LA MULȚI ȘI FERICIȚI ANI, DOMNULE PROFESOR GRIGORE VASILESCU!”

Bibliografie

1. VASILESCU, Gr. *Globalistica*. În: Relațiile internaționale în curriculumul universitar: bazele teoretico-metodologice. Chișinău: CEP USM, 2016, p.212-226.
2. VASILESCU, Gr. *Conceptul de „globalistică”: cu privire la definiția, obiectul, statutul, noțiunile și problemele principale ale globalisticii*. – În: Studii internaționale. Viziuni din Moldova. Vol. III, nr. 2, 2007. Chișinău: CEP USM, 2007, p.191-202.
3. VASILESCU, Gr. *Globalistica în calitate de domeniu distinct al cunoașterii interdisciplinare*. În: Moldoscopie. Probleme de analiză politică. Chișinău: USM, 2014, Nr. 4 (LXVII), p.156-173. (Coautor A.N.Ciumacov).
4. VASILESCU, Gr. *Aspecte cultural-civilizaționale ale relațiilor Republica Moldova – România: aspect regional din perspectiva integrării europene*. În: Moldoscopie. Probleme de analiză politică. Chișinău, USM, USPEE, AMSP, 2019, Nr. 1 (LXXXIV), p.187-208.
5. VASILESCU, Gr. *Concepția europenisticii și studiile europene*. În: Moldoscopie. Probleme de analiză politică. Chișinău, USM, 2019, nr.3(86), p.133-145.
6. VASILESCU, Gr. *Rethinking European Neighborhood Policy: Challenges and Opportunities for the Republic of Moldova*. - Reflecting on Europe’s (Dis)Order: Scenarios for the EU,s future. În: EURINT 2018. (Coautor Cristina Morari). Iași: Universitatea Al.I.Cuza, Centrul de Studii Europene, 2018, p.136-145.
7. VASILESCU, Gr. *Considerații privind metodologia studiilor europene contemporane*. În: Moldoscopie. Probleme de analiză politică. Chișinău, USPEE, USM, AMSP, 2019, 2015, nr.4 (LXXI), p.35-48.

8. VASILESCU, Gr. *Despre extinderea geopolitică a Uniunii Europene*. În: Știința politică și societatea în schimbare. Chișinău: CEP USM, 2015, p.527-536.

9. VASILESCU, Gr. *External and Internal dimensions in the European Integration process. The case of the Republic of Moldova*. În: Eastern Europe Regional Studies. (Coautor Cristina Morari) Chișinău: CEP USM, 2017, p.293-302.

10. VASILESCU, Gr. *Ideea de Europa și idealul păcii*. În: Țările post-sovietice între UE și Federația Rusă. Analiza circumstanțelor specifice și tendințelor politice. Chișinău: CEP USM, 2016, p.331-338

11. VASILESCU, Gr. *Integrarea europeană, aderența la UE și Unirea: aspecte teoretice, practice și orientări politice în Republica Moldova*. În: România de la Marea Unire la integrarea europeană. Dezbateri, provocări, perspective. Bogdan Ștefanachi, Alexandru Muraru (editori). Colecția Studii europene. (Coautor Cristina Morari). Iași: Editura Universității Al.I.Cuza, 2021. <https://www.editura.uaic.ro/.../romania-de-la-marea.../1/1>

12. VASILESCU, Gr. *Integrarea europeană*. În: Relațiile internaționale în curriculumul universitar: bazele teoretico-metodologice. (Coautor Cristina Morari). Chișinău: CEP USM, 2016, p.227-244

13. VASILESCU, Gr. *International cooperation of the Intelligence Services in combating terrorism*. În: Eastern Europe Regional Studies. Coautor T. Busuncian. Chișinău: CEP USM, 2017, p.176-188.

14. VASILESCU, Gr. *The Problem of Ethnopolitical Stability in Central and Eastern Europe and Theoretical Framework for the New Institutionalism*. În: Modern Historical and Political Issues: Journal in Historical and Political Sciences. Coautor Oleh Kozachuk. Chernivtsi: Chernivtsi National University. Volume 37-38, 2018, p.265-272.

15. VASILESCU, Gr. *Instruments of EU Eastern Neighborhood Policies applied in the Republic of Moldova: effects and problems*. În: EU and its Neighborhood: Enhancing EU Actorness in the Borderlands. (Coautor

Cristina Morari). EURINT, 2020. Iași, Ed. UAIC, 2020, p.326-342.

16. VASILESCU, Gr. *Neighborhood or Europeanity: Dilemma of Disputed Space – Republic of Moldova*. (Coautor Cristina Morari) În: Eurotimes, 2018, nr.26, p.143-157

17. VASILESCU, Gr. *Views regarding methodology of contemporary European Studies*. În: Eastern European Journal of Regional Studies. (Coautor Cristina Morari). Chișinău, ASEM, 2015, Volume 1/Issue 2, p.58-72.

18. ВАСИЛЕЦКУ, Г. Я. *Методологические аспекты глобалистики*. – Век глобализации. Исследования современных глобальных процессов. Научно-теорет. журнал. Москва: Изд-во «Учитель», 2010, № 1(5), p.18-29.

19. АЛЕКСЕЕВ, П. В. „*Философы России XIX-XX столетий. Биографии, идеи, труды*”. Издание третье. Москва: Проект», 1999, p.150.

20. *Глобалистика. Персоналии. Организации. Издания*. Международный Энциклопедический словарь. Гл.ред. И. В. Ильин, И. И. Мазур, А. Н. Чумаков. М.: Альфа-М, 2012, p.44-45.

21. *Dialoguri magistrale. „Ce mare e fericirea de a te descoperi, la timp!”*. Un interviu cu filosoful și poetul Grigore Vasilescu. (Consemnare: Raia Rogac) – Biblio Polis. Revistă de biblioteconomie, științe ale informării și de cultură, editată de Biblioteca Municipală „B.P. Hașdeu” din Chișinău. Vol. 72 (2019), Nr. 1, p.136-144

22. *Действовать локально, думать глобально*. (Глобальная философия или философия глобализации). Интервью д.ф.н., профессора, Молдавского государственного университета Г. Я. Василеску для интернет-портала <https://www.globalistika.ru/>, 11 ноября 2020// <https://en.globalistika.ru/post/действовать-локально-думать-глобально-глобальная-философия-или-философия-глобализации>

23. “Literatura și Arta”. Săptămânal al scriitorilor din Republica Moldova, 26 decembrie 2019.